

UDK/UDC: 929.52 Zdunić

ENVER LJUBOVIĆ*Senj, profesor povijesti i latinskog jezika**u Srednjoj školi dr. Antuna Barca u Crikvenici*

PLEMIĆKA OBITELJ ZDUNIĆ

Grb obitelji Zdunić

Opis (I. Bojničić i E. Ljubović)

ŠTIT U plavom štitu na dnu je utvrda sa zatvorenim vratima na kojoj stoji vojnik odjeven u crvenu odoru; u desnoj ruci drži sablju krivošiju, a u lijevoj odrubljenu glavu nekog Turčina.

NAKIT: Iznad štita je zlatna kaciga na kojoj stoji orao raširenih krila.

PLAŠT: Zlatno-plavi i crveno-srebrni.

Grbovnu povelju obitelji ugarsko – hrvatskog plemstva i grba podijelio je 9. veljače 1693. austrijski car Leopold braći Jurju, Pavlu i Nikoli Zdunić (Zdunich) zbog osobitih zasluga u borbama protiv Osmanlija na čitavom po-

dručju Vojne Krajine. (Ivan Bojničić, *Der Anadel von...* str. 208, T. 151) Povelja se danas čuva u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu, a pohranio ju je dr. Mijo Zdunić, odvjetnik iz Zagreba. Izvorna je povelja na latinskom jeziku, s izvornim pečatom i plemićkim grbom u boji.

Povelja je na latinskom jeziku u obliku knjige veličine 100x80 cm. Nalazi se u Zbirci grbovnica Hrvatskog državnog arhiva u Zagrebu. Na temelju ove grbovnice možemo proučiti mnoga pitanja što se odnose na bunjevački rod Krmpotića i njihovo porijeklo.

Rodoslovlje obitelji Zdunić (Zdunich)

JURAJ ZDUNIĆ-KRMPOTIĆ			
PAVAO	JURAJ	NIKOLA	
1693	1693	1693	
PAVLE ZDUNIĆ, prokulab u Ledenicama			
MATE	DAMJAN	IVAN	JURAJ
Zastavnik	prepoš Senjskog Kaptola, 1672	zastavnik, 1675	kapetan, 1669
PERICA	DUJAM	MATEŠA	PAVLE
Satnik, 1712	župnik, 1703	1718	1699
KATA, 1795	ŠIMUN, 1764	MATE, 1792	JOLE, 1776
ANDRIJA, 1758			GRGA, 1754
NIKOLA, 1798			ANTE, 1792

Korijene obitelji Zdunić i enigmu o njihovom porijeklu otkrio je Ri-kard Pavelić, autor knjige „Stope predaka“, u suradnji sa sarajevskim povjesničarom dr. Vlajkom Palavestrom iz Zemaljskog muzeja u Sarajevu, koji je napisao knjigu Porijeklo stanovništva Zapadne Hercegovine, Sara-jevo 1985. Zahvaljujući prevoditelju turskih dokumenata iz 15. st. Ahmedu Aličiću, došlo se do spoznaje da bunjevačko pleme Krmpotića potječe iz sela Buhova (Široki Brijeg), Zapadna Hercegovina, koje postoji i danas u općini Široki Brijeg. Selo je godine 1468. upisano kao pusto selo u sastavu hasa bo-sanskog sandžak – bega (A. Aličić: Lištice.) Iz Hercegovine Krmpotići sele u Ravne Kotare te iz starog Krmpotskog sela kod Medvjed-Zelengrada pokraj Obrovca, gdje i danas postoji bunar žive vode, koji se zove Krmpot, odlaze u

Ledenice. Nakon oslobođenja Like od Osmanlija krajem 17. st. odlaze u Liku, gdje služe u raznim tvrđavnim naseljima diljem Vojne Krajine.

Po svoj prilici istoj obitelji Zdunić pripada i vojvoda Zduna, koji se spominje u dokumentima iz 170. godine (R. Lopaši. Spomenici... str. 202). Ovoj obitelji pripadaju i vojvoda Ivan Zdunić iz Novog iz godine 1705. (Isto, str. 240) i kapetan Ivan Zdunić iz Novog u Lici, koji se spominje u dokumentima iz 1712. (Isto, str. 282)

U povijesnim se dokumentima spominju zastavnik Mate Zdunić koji je bio zapovjednik u Ličkom Novom te Damjan koji je oko 1708. godine bio župnik u Lovincu; za župnika ga je postavio pop Marko Mesić, arhiđakon lički i poznati branitelj i osloboditelj Like od Osmanlija.

Kod obitelji Zdunić u Lovincu nalazi se službeno izdano i potvrđeno rodoslovlje koje je izrađeno na temelju crkvenih matičnih knjiga 1865., te je ovjerovljeno od Petra Kovačića župnika u Lovincu i od krajiških vojnih vlasti.

Imao je rođaka Šimuna koji je bio župnik u Bilaju, a na mjesto župnika također ga je postavio pop Marko Mesić (R. Lopašić, Dva junaka...). Iz spisa Ratnog arhiva u Beču saznajemo da je plemićka obitelj Zdunić (Zdunich) 1786. iz ličke graničarske pješadijske pukovnije molila vlasti da je oslobode poreskih davanja kao i druge plemićke obitelji na području Like (Hofkriegsrath...). Godine 1807. obitelji Zdunić i Vukelić iz Ličke pukovnije ponovno mole austrijske vlasti oslobađanje od poreskih davanja i upis u plemićke popisne listine (Referatsblan...).

Grana ove porodice u Novom može se u crkvenim maticama pratiti sve do polovice 18. st., tj. do Ivana pl. Zdunića, koji je bio oženjen Katarinom, a imao dva sina: Marka, rođenog 1768 i Franju, rođenog 1772. g. (E. Laszovsky, Hrvatsko plemstvo....). Od Marka Zdunića vode porijeklo svi Zdunići u Lovincu. Lovinačka grana može, dakako, kao svog starijeg potomka smatrati Pavla Zdunića koji je dobio plemstvo i grb 1693. godine, zajedno sa svojom braćom Jurjem i Nikolom.

Zdunići pripadaju poznatom bunjevačkom rodu Krmpotića, a bili su poznati kao iskusni austrijski časnici. Mnogi među njima istakli su se u borbama protiv Osmanlija, tj. u obrani granica Vojne Krajine.

Rod Krmpotića, koji vodi porijeklo iz sela Buhova kod Lištice u Hercegovini, doselio se u Veliko Krmpotsko Selo kod Zelengrada (Obrovac) (Medviđa u Bukovici) a početkom 17. st. Zdunići iz roda Krmpotića sele se iz ovih područja, koja su bila pod mletačkom upravom, na područje pod Habsburgovcima (Senj, Podgorje, Krmpote, Lič, Lika).

Iz Zelengrada doselili su se u Ledenice, gdje su služili kao članovi stalne vojne posade. Ledenice su bile niz godina važna vojna utvrda za obranu prostora Vinodola od upada Turaka, a vojnu posadu činili su uskoci protjerani iz Senja nakon Madridskog mira (R. Lopašić: Spomenici, str. 214 ...). Zdunići

su bili Vlasi katoličke vjeroispovijesti, a tako ih je zvao oko 1702. godine u popisu senjsko – modruški biskup Brajković. On kaže da su Bunjevci tvrdoglavi i da su prije 80 godina doselili iz krajeva pod turskom vlašću u Krmpote i Sv. Juraj kod Senja.

Služeći u Vojnoj Krajini u različitim vojnim posadama članovi ove obitelji stekli su veliki ugled među vojnim posadama Senjske kapetanije.

Najpoznatiji član ove obitelji koji se prvi spominje u povijesnim dokumentima, bio je Juraj Zdunić. U jednom okršaju s Turcima ubio je četvoricu turskih vojnika – zapovjednika (primarios Turcorum ductores). Bio je zapovjednik u Kraljevskom Trgovišću i u Krmpotama cijeli svoj vojni vijek. Još kao dječak bio je svjedok provale Osmanlija u Krmpote kada su zapalili Krmpote i mnoge Krmpočane odveli u zarobljeništvo te je i sam Juraj tom prigodom bio zarobljen. Imao je sreće i spasio se bijegom iz zarobljeništva te je javio vojnoj posadi u Senju što se dogodilo. Juraj je imao tri sina: Jurja, Pavla i Nikolu. I oni su slijedili svoga oca pa su kao časnici ratovali diljem Krajine i kao hrabri vojnici stekli veliki ugled. Pavao, njegov sin, bio je zapovjednik (porkalub) ili kapetan tvrđave Ledenice, ali i grada Novog (R. Pavelić, str. 12). Kada je grad Novi u Lici 1689. oslobođen od Osmanlija, postaje njegovim zapovjednikom. Na području Novog u Lici oko 1690. godine kolonizirane su 34 obitelji iz Ledenica, među njima i Zdunići. (M. Marković, Ličani kroz prošlost, str. 99). Zdunići se naseljavaju i u lovinački kraj koji je nakon oslobođenja Like dugo godina bio nenastanjen a onda ga naseljavaju primorski Bunjevci iz Ledenica i Vlasi (Isto, str. 105). U drugom seobenom valu u Liku, između 1714. i 1916. godine, dolaze na lovinačko područje i Zdunići (Isto).

Juraj je bio zapovjednik u Ličkom Novom, a mlađi brat Nikola služio je kao časnik u Senjskoj vojnoj posadi (stalna posada u kuli Nehaj). Sinovi Jurja istakli su se u borbama s Turcima i stekli velike vojne zasluge u obavljanju i obnašanju vojničkih dužnosti.

Godine 1733. župnikom u Lovincu bio je Damjan Zduna (Zdunić), koji se potpisivao kao carski arhiđakon i lovinački župnik. Za župnika u Lovincu imenovao ga je senjsko-modruški biskup Bedeković.

U poznatom popisu stanovnika Like 1712. godine u Novome (Ličkom) su popisani vojvoda i kapetan Novoga Ivan Zdunić sa četiri člana obitelji, Petar s pet sinova i Tomo sa sedam članova obitelji. Biskup Brajković navodi da su svi stanovnici u Novome doseljeni iz Ledenica, a ovdje su se naselili nakon oslobođenja Like od Turaka potkraj 17. stoljeća.

Danas ova obitelj živi u Lici (Lički Novi, Žabice pokraj Gospića i Lovinac), u Slavoniji, a ima ih i u Sjevernoj Americi.

Prema popisu stanovništva iz 1930. godine Zdunići su živjeli u Lovincu (14 obitelji), Žabicama (11 obitelji) u Ličkom Novom (šest obitelji), Đakovu (pet obitelji), Vinkovcima (četiri obitelji) te po tri u Gradiški i Brodu, a jedna

obitelj u Glini (S. Pavičić: Seoba i naselja... str. 283). Zdunići su se tijekom 20. stoljeća iseljavali u SAD i Kanadu, a mnogi od njih su i dalje u vezi s rod-nim krajem. Mnogo ovih obitelji danas živi i u Zagrebu.

Sažetak

Autor opisuje uskočku i časničku obitelj Zdunić, čiji su članovi bili zapovjed-nici u tvrđavnom naselju Ledenice. Zdunići pripadaju bunjevačkom rodu grane Krmpotića, a vode porijeklo iz sela Buhova u Zapadnoj Hercegovini. Zapovjed-nik tvrđave Ledenice i grada Novog bio je Pavao Krmpotić, sin Jurja Krmpotića, rodonačelnika ove uskočko-časničke obitelji. Povelju o dodjeli plemstva i grba podijelio je car Leopold braći Ivanu, Pavlu i Nikoli za osobite zaslu-gue u bor-bama protiv Osmanlija na cijelom području Vojne Krajine. Autor donosi i krat-ko obiteljsko rodoslovlje koje se danas čuva kod potomaka obitelji Zdunić.

Ključne riječi

Zdunić, Krmpotić, Ledenice, uskoci, Osmanlije, grb, rodoslovlje.

Summary Enver Ljubović NOBLE FAMILY ZDUNIĆ

The author describes the Uskok and Officer family Zdunić, whose members used to reside in the citadel settlement Ledenice. Family Zdunić belong to the Bunjevački branch of the Krmpotić family, and they originally came from the village Buhova in west Herzegovina. The commander of the citadel Ledenice and the city Novi Vinodolski was Pavao Krmpotić, son of Juraj Krmpotić the first in lineage of this Uskok-Officer family. The declaration of assignation of nobility and the coat of arms was awarded to brothers Ivan, Pavle and Nikola for their remarkable actions in the battles against Ottomans in the region of Vojna Krajina by Tsar Leopold. The author also brings us a short family tree which is today safeguarded by the descendants of the family Zdunić.

Ključne riječi

Zdunić, Krmpotić, Ledenice, The Uskoks, Ottomans, coat of arms, family tree.

Izvori

Hrvatski državni arhiv Zagreb, Zbirka grbovnica

Spisi Ličko-krbavske županije

Izvjestaji hrvatskih krajiških vlasti

Hofkriegsräthl, Protokoll 1786., p. 1066, Nr. 1916.

Referatsblatt, 1807., B. Nr. 3303.

Obiteljski arhiv Zdunića

Literatura

1) ALIČIĆ, Ahmet: Lištica pod turskom vlašću, Sarajevo, 1970.

2) BOJNIČIĆ, Ivan: Der Adel von Kroatien und Slovenien, Nürnberg, 1899.

- 3) IVIĆ, Aleksandar: Migracija Srba u Hrvatsku, Srpski etnografski zbornik 28., Beograd, 1923.
- 4) JELIĆ, Luka: Lički sandžakat, Narodni kalendar, Split, 1898.
- 5) LOPAŠIĆ, Radoslav: Spomenici Hrvatske krajine, knjiga III., Zagreb, 1889.
- 6) LOPAŠIĆ, Radoslav: Dva hrvatska junaka Marko Mesić i Luka Ibrišimović, MH, Zagreb, 1888.
- 7) LASZOWSKI, Emilij: Hrvatsko plemstvo, Mjesečnik Vitezović, godina I., broj 6., Zagreb, 1903.
- 8) LJUBOVIĆ, Enver: Grbovi plemstva Gacke i Like, Adamić, Rijeka, 2001.
- 9) LJUBOVIĆ, Enver: Grbovi plemstva Like, Gacke i Krbove, Megrad, Zagreb, 2003.
- 10) PAVELIĆ, Rikard: Stope predaka, Tiskara Rijeka, Rijeka, 1991.
- 11) PAVIČIĆ, Stjepan: Seobe i naselja u Lici, Zbornik za narodni život i običaje, knjiga 41., JAZU, Zagreb 1962.
- 12) PALAVESTRA, Vlajko: Porijeklo stanovništva Zapadne Hercegovine, Sarajevo, 1985.